

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXII, broj 20

17. svibnja 2012.

cijena 200 Ft

Jubilarno 40. hrvatsko shodišće u Juri



„Glasnikov tjedan“

Komentar

Biti Hrvatom u Mađarskoj – poštovati pradjedovsku baštinu

Na pitanje, koje nam se čini vrlo jednostavnim, koliko je Hrvata u Mađarskoj, postoji više, prilično različitih odgovora. Po službenom popisu iz 2001. godine, Hrvata u Mađarskoj po narodnosti ima 15 620, po vezanosti za kulturne vrijednosti i običaje 19 715, po materinskom jeziku 14 345, po rabljenju jezika u obiteljskom, prijateljskom krugu 14 788. Za usporedbu, 1960. Hrvatom se izjasnilo 33 014, a 1990. godine 13 570. Na birački popis hrvatske narodnosti na posljednjim izborima za mjesne hrvatske samouprave upisalo se pak 11 534 birača.

U svakom slučaju, budući da je izjašnjavanje prilikom popisa pučanstva, te upisa na birački spisak, neobvezatno, tako dobivene brojke niti mogu biti niti ih mi sami smatramo vjerodostojnima. Nasuprot tome, držimo da je Hrvata u Mađarskoj četverostruko više, pa broj pripadnika hrvatske zajednice procjenjujemo na šezdesetak tisuća. Ali na čemu temeljimo te više nego optimistične podatke? Konačno što smo mi sami, što smo mi svi zajedno učinili da se one uvažavaju bitnim ne samo za hrvatsku zajednicu u Mađarskoj nego i za većinski narod? Jednostavno zbog toga što bi nam politička težina bila znatnija, a zastupanje vlastitih interesa uspješnije.

Ne želim ulaziti u točnost i vjerodostojnost navedenih podataka, to više što nas oni ne vode bliže pravom odgovoru. Naime podrijetlo i pripadnost možemo dokazivati dokumentima, podacima i brojkama, ali je mnogo važnija stvarna pripadnost, osjećaj o pripadnosti jedinstvenom i nedjeljivom hrvatskom narodu, jer biti Hrvatom u Mađarskoj, nije posebna kategorija, nego samo određeni položaj koji sami ostvarujemo.

Stoga na postavljeno pitanje, umjesto brojaka, najbolje možemo odgovoriti utvrđivanjem što znači biti Hrvatom u Mađarskoj. Za mene, prije i iznad svega poštovati pradjedovsku baštinu – materinski jezik, kulturu, običaje, vjeru. Sve ono što su naši stari stoljećima očuvali na ovim prostorima, čime su nas i naše potomke zadužili. K tome pak put vodi samo putem odgoja u obitelji, zatim upisom djece u nastavu na hrvatskom jeziku, u naše hrvatske gimnazije, privoljeti ih za posjećivanje hrvatskih priredaba, misnih slavlja. Nadalje i određeno uključivanje u život hrvatske zajednice. Jer nije pitanje samo što nam je hrvatska zajednica dala, već što smo mi njoj dali, čime smo mi sami pridonijeli očuvanju, njegovanju i jačanju zajednice.

Dužni smo sve poštivati, ali svoje moramo ljubiti. Kako pjesnik veli: tuđe poštuju, a svojim se diči!

„Ljub' si, rode, jezik iznad svega,
U njem živi, umiri za njega!
Po njemu si sve što jesi:
Svoje tijelo, udo svijeta,
Bus posebnog svoga cvijeta,
U naroda silnoj smjesi.
Bez njega si bez imena,
Bez djedova, bez unuka.
U prošasti sjena puka,
Ubuduće, niti sjena.”

S. B.

Jeste li čuli za inicijativu „Plamen slobode”? Inicijativa je to Hrvatskog svjetskog kongresa, nevladine međunarodne organizacije hrvatskog naroda, provedene u nedjelju, dan uoči početka rasprave Žalbenog vijeća u slučaju generala Ante Gotovine i Mladena Markača, u više od stotinu gradova diljem svijeta, u gradovima u kojima žive Hrvati na europskom, azijskom, američkom kontinentu... Akcija „Plamen slobode” kao znak neslaganja s prvostupanjskom presudom dvojici hrvatskih generala te kvalificiranja vojno-redarstvene akcije „Oluja” zločinačkim pothvatom. Nakon



bismo obranili svoju zemlju. Nisam bio nepogrešiv, ali nikad nisam želio ni pristao na to da i jedan čovjek treba stradati ili mu se prava moraju ograničiti zato što je Srbin i što nije pripadnik moje skupine. Uvjeren sam da su moji postupci bili postupci časnog i savjesnog vojnog časnika koji je nastojao učiniti sve što je u njegovoj moći unatoč teškim okolnostima” – kazao je 14. svibnja Gotovina. „Nisam činio, ni prikrivao nikakav zločin, jer to nije u skladu s mojim svjetonazorom. Izvršavao sam naredbe svojih nadređenih u svrhu oslobađanja okupiranih teritorija” – kazao je u svom obraćanju Markača.

„Borili smo se na život i smrt protiv vojne sile kako bismo obranili svoju zemlju. Nisam bio nepogrešiv, ali nikad nisam želio ni pristao na to da i jedan čovjek treba stradati ili mu se prava moraju ograničiti zato što je Srbin i što nije pripadnik moje skupine. Uvjeren sam da su moji postupci bili postupci časnog i savjesnog vojnog časnika koji je nastojao učiniti sve što je u njegovoj moći unatoč teškim okolnostima” – kazao je 14. svibnja Gotovina.

četiri godine i 34 dana pred Haškim tribunalom je 14. svibnja završeno suđenje Anti Gotovini i Mladenu Markaču. Bivšem zapovjedniku Operativne zone Split generalu Anti Gotovini i bivšem zapovjedniku specijalne policije generalu Mladenu Markaču. Oni su 15. travnja 2011. godine osuđeni na 24 odnosno 18 godina zatvora. „Preostaje nam čeka-nje, vjerojatno do kraja godine, do konačne odluke žalbenog vijeća. Ali bez ikakvih prava sudionika u postupku da na bilo koji način još nekako interveniraju” – kaže odvjetnik Goran Mikuličić. Dvojica hrvatskih generala sjede u Sheveningenu već godinama. „Borili smo se na život i smrt protiv vojne sile kako

Oluja je jedan od najbitnijih događaja i najveća vojna pobjeda u hrvatskoj povijesti. U pet sati ujutro 4. kolovoza 1995. topničko-raketnom pripremom Hrvatske vojske i zračnim udarima Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva po snagama pobunjenih Srba na bojišnici dugoj 630 kilometara, od Jasenovca u Posavini do Vrljice u Dalmatinskoj zagori, započela je akcija kojom je za pet dana oslobođeno 18 posto površine Hrvatske (10.500 kilometara četvornih) koja je više od četiri godine bila pod okupacijom pobunjenih hrvatskih Srba, odnosno dijelovi Dalmacije, Like, Banovine i Korduna. Tzv. Krajina, koju je branilo 40 tisuća vojnika, nestala je za pet dana pod naletom oko 130 tisuća pripadnika profesionalnih gardijskih brigada (1, 2, 4, 7. i 9.) i specijalnih jedinica MUP-a (koje su iznijele najveći teret i postigle najveće uspjehe u akciji), redovnih brigada HV-a i domobranskih pukovnija.

Pripremila: Branka Pavić Blažetin

BUDIMPEŠTA – Predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac sazvaio je redovitu sjednicu Kongresa SHM-a, koja će se održati 19. svibnja, s početkom u 11 sati, u predvorju budimpeštanske Hrvatske škole (Budimpešta XIV, Kántorné sétány 1–3). Dnevni red sastanka: 1. Izvješće o radu i izvješće o financijskim uvjetima SHM-a za razdoblje od 2006. do 2011. godine; 2. Izvješće o neprofitabilnosti, financijsko izvješće za 2011. godinu i Plan proračuna SHM-a za 2012. godinu; 3. Izmjene i dopune Statuta SHM-a; 4. Izbor predsjedatelja Kongresa; 5. Izbor članova radnih skupina Kongresa; 6. Izbor predsjednika, dopredsjednika SHM-a; 7. Izbor članova Predsjedništva i Nadzornog odbora SHM-a; 8. Ostala pitanja i prijedlozi.

Aktualno

Croaticin Nadzorni odbor prihvatio bilancu poduzeća za 2011. godinu



Sukladno odredbama Nadzornog odbora Neprofitnog d. o. o.-a Croatice, predsjednica narečenog tijela Marija Pilšić sazvala je sjednicu Nadzornog odbora, koja je održana 9. svibnja u Croaticinoj zgradi. Sastanku se od pet članova Odbora odazvalo troje: predsjednica Marija Pilšić, Mišo Šarošac i Jozo Solga, a nisu nazočili Štefan Krizmanić i Marija Petrič. Kao gosti sjednice nazočili su u ime suvlasnika poduzeća predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, članica Odbora za financije i nadzor HDS-a Jelica Pašić Drajkó, te kao ravnatelj poduzeća Čaba Horvath. Nakon prihvaćanja predloženoga dnevnog reda: 1. Prihvaćanje bilance Croatice za 2011. godinu, 2. Ostala pitanja – započela je rasprava. Pri usmenoj dopuni Čaba Horvath naglasio je kako je poduzeću bila velika ispo-

moć Hrvatske državne samouprave otplata kredita od 115 milijuna forinti za nekretninu u Nagymező u. 49, vlasnički odnosi HDS-a i SHM-a u nekretnini su kod nadležnog suda riješeni, ali pitanje vlasništva administrativno još nije riješeno. Ravnatelj Horvath zatražio je što hitniju sjednicu vlasnika da se i to riješi. Poradi štednje, lani su već tiskani pojedini udžbenici, unaprijed se kupilo papira i tonera, vrijednost narečenih je 55 milijuna forinti. Poduzeće zbog tečaja švicarskog franka otplaćuje kratkoročni kredit od 4.900.000 forinti, za dva osobna vozila i jedan tiskarski stroj. Nakon kraće rasprave bilanca Croatice za 2011. godinu prihvaćena je. Sveukupna je vrijednost Croatice u svibnju 2012. godine 235 milijuna forinti; godine 2011. ostvarila je prihod od 2.126.000 forinti. Kod ostalih pitanja predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac izvijestio je nazočne da će narečeno tijelo raspravljati o bilanci Croatice za 2011. godinu poslije sjednice Kongresa. Croaticin ravnatelj Čaba Horvath zatražio je od voditelja Ureda HDS-a Joze Solge da se uskladi knjiženje HDS-a i Croatice u svezi s dodijeljenim iznosima tvrtki, te da se sklopi ugovor o zajmu HDS-a poduzeću Croatici. Informirao je nazočne da su u tijeku pripreme

nekoliko novih konzorcija za udžbenike te naglasio kako se nada prihodu u sljedećoj godini. Na kraju sjednice članovi Croaticina Nadzornog odbora pismeno su se odrekli funkcije, jer zbog promjene omjera vlasništva u poduzeću (HDS 97%, SHM 3%) bira se novi saziv petočlanog Odbora. Sukladno tomu HDS bira četiri, a SHM jednog člana.

Kako saznajemo, na sljedećoj sjednici Skupštine HDS-a biraju se novi članovi, a nakon sjednice Kongresa SHM-a bira se član u Croaticin Nadzorni odbor.

k. g.

BUDIMPEŠTA – Sljedeća redovita sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave bit će 19. svibnja, s početkom u 9 sati u našoj budimpeštanskoj školi (1144 Budimpešta, Kántorné sétány 1–3). Dnevni red: 1) Izvješće predsjednika o radu između dviju sjednica Skupštine; Izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao; Izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik. Referent: predsjednik; 2) Prihvaćanje bilance Neprofitnog poduzeća «Croatica» za 2011. godinu. Referent: ravnatelj Croatice; 3) Pripreme programa državnog hodočašća, Referent: predsjednik odbora; 4) Pripreme programa Državnoga hrvatskog dana. Referent: predsjednik. Na zatvorenom dijelu sjednice je donošenje odluke o imenovanju ravnatelja santovačke škole. Referent: predsjednik.

U spomen

Joka Bunjevac



Joka Bunjevac zaslužni prosvjetni i kulturni djelatnik, u očuvanju i jačanju hrvatske svijesti p o d r a v s k i h Hrvata imao je nemalu ulogu. Rođen je 11. listopada 1945.

u zemljoradničkoj obitelji u Novom Selu u Podravini od oca Vendela Bunjevaca i majke Mande Veriga. Prvih pet razreda osnovne škole pohađa u rodnom selu, a više razrede u tadašnjoj Državnoj južnoslavenskoj osnovnoj školi u Pečuhu te školovanje nastavlja u Srpskohrvatskoj gimnaziji u Budimpešti, gdje maturira 1964. godine.

Po završetku gimnazije zaposlio se u mjesnoj poljoprivrednoj zadruzi. Između 1967. i 1969. godine odslužio je vojni rok. Od 1983. zaposlen je u lukoviškoj školi, a od 1989. do 1992. je ravnatelj škole. Od 1992. zaposlio se kao dopisnik „Hrvatskoga glasnika“. Godine 1998. ponovno je biran za

ravnatelja škole u Lukovišću gdje radi sve do svoje mirovine 2006. godine. Školovanje, kao izvanredni student, nastavlja 1983. na Visokoj nastavničkoj školi u Pečuhu, nakon toga na Sveučilištu Loránda Eötvösa u Budimpešti na hrvatskom smjeru, gdje 1992. diplomira.

Postaje članom Demokratskog saveza Južnih Slavena u Mađarskoj 1964. godine. Godine 1990. suosnivač je Saveza Hrvata u Mađarskoj (SHM); utemeljitelj i predsjednik Ogranka SHM-a u Podravini, pod nazivom Zajednica podravske Hrvata, kasnije udruga. U toj svojoj funkciji putem natječaja potpomaže popravke rimokatoličkih crkava u sedam hrvatskih naselja u Podravini. Bio je zastupnik Hrvatske državne samouprave u mandatu 2002.-2006. godine.

Na kulturnom polju postiže znatne uspjehe, naime kao osnovnoškolic i gimnazijalac bio je član školskih kulturnih udruga. U Podravini suosnivač je i aktivan član KUD-a Drava. U hrvatskim naseljima u Mađarskoj, susjednoj Hrvatskoj i na raznim festivalima nastupao je i kao plesač, a najviše kao član Orkestra Drava.

Nastoji izgraditi trajne veze i suradnju s Hrvatima s druge strane Drave, u Hrvatskoj, koje su poslije Prvog svjetskog rata prekinute, a sve dotle bile vrlo snažne. S naseljem Gradinom (u blizini Virovitice) potpisuju povelju o suradnji. Usporedno s time nov poticaj dobiva i suradnja hrvatskih škola u dvjema zemljama.

U međuvremenu u Lukovišću i Martincima podučava djecu na hrvatsku glazbu i ples, čime je jedan od pokretača hrvatske kulture među najmlađima u Podravini.

Podravski Hrvati, kao i hrvatska zajednica u Mađarskoj, ostat će mu uvijek dužna za samopožrtvovani rad, za očuvanje i hrvatske tradicionalne kulture, jačanje hrvatskoga školstva i političke aktivnosti poslije demokratskih promjena u zemlji.

Dobitnik je odličja Za socijalističku kulturu te Saveza Hrvata u Mađarskoj Za osobit doprinos razvitku hrvatske kulture.

Premинуo je 12. svibnja, a bit će pokopan na martinačkome groblju 16. svibnja u 16 sati, nakon hrvatske mise zadušnice.

Đuro Franković

Razgovor s donedavnim načelnikom Petrovoga Sela

Viktor Kohut: „Bog neka čuva Petrovo Selo!”

Na sjednici zastupništva Samouprave Petrovoga Sela došlo je do nagle promjene u peljanju ovoga južnogradiškanskoga sela. Po službenoj najavi dosadašnji poglavar Viktor Kohut se je odrekao svoje dužnosti 30. aprila, u pondiljak. Za razloge ovoga nagloga poteza smo otpovidanoga liktera pitali krajem prošloga tjedna.

Razgovarala: Timea Horvat



Od kraja miseca aprila nisi više načelnik Petrovoga Sela. U službenoj najavi je navedeno da si položio funkciju zavolj zdravstvenih problemov, no mi Petrovišćani točno znamo da to nije tako. Što se je zapravo dogodilo?

– Pokidob čez misedan moramo ispisati naticanje za

pokretanje projekta pročištača, važno nam je bilo da se sastanemo sa zastupnici sela zadnji dan aprila. Imali smo dnevni red od dvajset dva točke kojega su svi nazočni izglasali. Onda je zastupnica Jutka Bodo rekla da stavimo u dnevni red još jednu točku, a to bi bilo pitanje suradnje zastupnikov i načelnika. Sjednica je dost dugo durala, i onda su mi oni naznanili da bi oni rado raspršili našu samoupravu, jer da s manom ne moru dalje djelati, i da ja nisam on čovik s kim dalje vidu uspješno peljanje seoskih posal. Ja sam je pitao za uzroke, i moram reći da su se oni jako pripravili. Imali su tri stranice i preštali su takorekuć sve moje grihe. Što sam ja po njevom mišljenju zagrišio. U medjuvrjenu sam se premislio, kako izgleda budućnost. Što će onda biti, kad se sad razajde naša samouprava. Znamo da EU-projekt za proširenje i obnovu pročištača, ako ne zgotovimo do vremena, zet će nam dobivenih 36 milijuni Ft. Zato sam si mislio da projekt mora dalje bižati, a ja moram onda na kraj stati. Ako se ja otpovidam, onda nek samo jedan čovik fali iz samouprave, drugi moru dalje djelati na ovom projektu i na onom djelu što smo mi začeli. To sam im ja predložio, prosio sam je prije da mi daju jedan dan da ja to bolje premislim i da se dogovorim s mojim tanačniki, ali zastupništvo nije mi dalo vremena. Rekli su da veljek moram dati odgovor. I tako sam se ja odlučio za otpovidanje s tim da im dam mogućnost za daljnje djelovanje.

Zahvaljujući seoskoj Lipa televiziji, stanovništvo Petrovoga Sela uživo je moglo viditi ovu sjednicu. Teške optužbe su pale na Tebe, pred svim su Te krivili i za to da si podilio selo, da za hrptom zastupništva si išao na dogovore u svezi Okružnoga notarstva. Nadalje si kriv i zato jer si napravio u selu civilni platform, ali da si skupapozvao penzionere s idejom da se osnuje klub umirovljenikov. Ovim zadnjim točkam bi se morali i veseliti pri nas doma, ne?

– Ja mislim da kad sam organizirao platform, ali osnovali smo klub umirovljenikov, to sam ja sve organizirao i napravio kako bilo koji Petrovišćan. Nisam k tomu tribao biti načelnik. Ja mislim da su me s te strane poznavali u selu da sam se uvijek študirao da napravim nešto novo, da učinim nešto dobrog za ovo selo. Nigdar nisam učinio ništ protiv sela. Krivili su me da ja nisam povidao i njim objasnio, što je bilo na razgovori u svezi okružnim notarstvom. Ja sam bio prvi čovik ovde u Pinčenoj dragi, koji sam skupapzao načelnike da se dogovorimo za okružno notarstvo od Petrovoga Sela do Narde. Onda su nas spomenuta sela iz ovih dogovorov vanostavila i da ne ostanemo ovde u ovoj Pinčenoj dragi na cidilu, to sam si mislio, da bi tri-

bali pogledati što je situacija s južnim djelom. Od Vincjeta (Pinkamindszenta) do Kulketa. Oni su jako bili zainteresirani, i jako su se veselili i to su htli da centar bude Petrovo Selo. Zvana toga su nam obećali da ako se ostvari ovo spojenje naših sel, njeva dica će biti upisana u našu školu i čuvarnicu, polag toga da nam je jako važno da ostavimo dvojezičnu nastavu i odgoj. S druge strane nismo dobili ovakove poruke, ali Petrovo Selo, točno 56 naših stanovnikov na onoj sjednici ku smo imali u Kulturnom domu, se je odlučilo za favoriziranje sjevernoga dijela. Po mišljenju zastupništva, krivica mi je bila da su mene stari ljudi prosili, točno 44 osob, da izriktamo da u zimi ne nosu svaki tajedan smetlje, nego zavolj pošparanja pinez nek svaki drugi tajedan. I to mi je bila krivica da sa zastupništvom od toga nisam rič izminuo, nego sam rekao mojemu tovarušu, peljaču firme za odvoženje smetlje da ako je moguće, ajmo to napraviti. S tim bi olakšali i žitak našim penzionistom i prešparali im par forintov. Morebit bi im morao reći to sve najpr, ali ja mislim da čim prlje sam se morao dogovoriti i srediti tu stvar. Treći najveći problem je nastao s našim športskim klubom. U seoskoj nogometnoj grupi igraju trimi Petrovišćani, morebit sad su jur četirmi. Ali to znamo da je ov športski klub pred manom dobio od seoske Samouprave jedan milijun i tristo jezero Ft za jedno lito. I to znamo kamo su prošli ovi pinezi, kad je jedan član naše samouprave bio odgovoran za ove pineze pak da su iz te potpore stranske igrače platili. I zato sam ja bio protiv ovoga pak i zavolj toga, kad su naši petrovski mladi morali iz sela proiti igrati u drugo selo, u susjedna sela ili u Austriju, jer ovde nisu imali mogućnost za labdanje. Ovdud su bili potirani! Mislim da to nije bio grih, to nije bila falina da sam ja htio naše ljude zadržati. I sad je očividno, kad je naš klub dobio od Samouprave samo 500 000 Ft tako lani kot i ljetos, prez problema more djelati.

U mnogi naši hrvatski seli nijedno društvo ne more računati na slične potpore jer i Samoupravi falu pinezi. Usporedjujući ove milijune što su športaši dobili ali dobivaju i dandanas iz seoskoga budžeta, koliko je podijeljeno na peldu ognjogasnom, ali drugim kulturnim društvam u Petrovom Selu?

– Mi u Petrovom Selu imamo dobra društva: folklorno, tamburaško, igrokazačko, jačkarno i ognjogasno. Ova društva prez svakarčkovih pineznih potporov djelaju od ljeta do ljeta. Naša samouprava nima na to pinez da im pomaže, jer bi morali onda gorizeti puno kredita. A na to da mi te kredite plaćamo najzad, kako je to išlo, dokle ja nisam postao načelnik, nismo potriboću. Deset milijun Ft kredita je imalo selo za pretprošlo ljetos, samo je kredit stao 200 000 Ft, misjećno. Ja mislim ako drugim društvam ne moremo dati niti jedan filer, onda ne moremo dati nikomur. A u ovom paketu nikomur, nutri je i športski klub. Kako se ovi drugi, tancoši, tamburaši, igrokazači moru naticati, mogao bi se naticati i športski klub. I ja mislim da to nije grih, da ako jednomu ne moremo dati, onda ne moremo dati niti drugomu.

– Ti još gor nisi nastao načelnik već su te napadali iz raznih stran, da kaniš zapriti školu i da si suprot hrvatskoga jezika, ali mogla bi nabrajati još kakove zlonamjerne priče su se ganule iz Petrovoga Sela. Hoćemo li priznati ali ne, već na početku tvojega man-

data je bilo jakoga suprotstavljanja sa strane zastupništva, već na početku je bilo iskopavanja jame. Kako si mislio utišiti ove neprijateljske tenzije i kako si mislio da će dobro proiti ov period tvojega načelnštva?

– Za štartom smo hudo začeli dobro djelati. Za čuda djela smo imali malo vrimena. Uz to znam da sam imao takove protivnike koji su začeli širiti vist da ja kanim zapriti školu. Još mi to nigdar ni bio napameti a moram reći da nigdar nisam bilo ni suprot hrvatskoga jezika. To mi je bio cilj da spojimo dva školske zgrade, pokidob naša dica od 1. do 4. razreda idu u dolnju školu, a učenici od 5. do 8. razreda pohađaju gornju školu. Kad je bio kod nas naš parlamentarni zastupnik Csaba Hende, tu namjeru sam mu i spomenuo. Rekao je da kad završimo naš projekt s pročištačem koji sad biži, onda moremo se dalje pominati od toga, kako dalje u Petrovom Selu. Ja sam u ovoj zamisli začeo djelati i ufao sam se da su svi polag toga, shvaćajući da svim nam je to dužnost.

Kako Ti čutiš, si uvijek pravično nastupao u interesu sela? Čisto ti je dušno spoznanje?

– Da, čisto mi je dušno spoznanje. Kad sam se ganuo za načelnika, onda smo se doma u obitelji dogovorili, da mi ćemo i nadalje tako živiti, kot smo i dosad. I to upravo zavolj toga da nas nigdor ne bude mogao napadati. Ja mislim da sam si ja to obdržao, iako su me probuvali jedni nonstop napadati, ponižavati i omraziti. Mišljenja sam da sam za svoje nasljednike ostavio sve tako da im sve bude jasno, kako sam radio i dosad.

Tebi je na zadnjem mjesnom izboru većina seoskih glasačev dala povjerenje da riktaš seoske posle. Medjutim, sad uprav ti ljudi moru biti Tvojom odlukom za otpovidanje i presenečeni. Znamda su Ti neki i rekli da si falingu učinio, što nisi ostavio zastupništvo da ono projde...

– I meni su čudami rekli da sam ja falingu napravio s tim da sam se otpovidao. Ali kako sam im uzroke moje objasnio, što nalize budućnosti, onda su me jur razumili. Ovako da sam ja odustao od uloge seoskoga peljača, imaju čovika ki more na sve staviti svoj potpis, u obrnutom slučaju to ne bi imali, pokidob nigdor ne bi bio već u funkciji. Ovako su svi ostali na svojem mjestu, jedino sam ja zbogomdao, i sve teče dalje.

Petrovo Selo sad čeka na medjuvrimenske izbore, kojega moraju ispisati u roku od trih misec. Donidob nedavna donaćelnica Agica Jurašić-Škrapić rikta posle. U zastupništvu su joj na pomoć ostali Ferenc Takacs, Tamaš Haklić, Mikloš Kohut, Jutka Bodo i Beata Gerencer. Kako ćeš ti nadalje pristupiti selu? Hoćeš li se isključiti iz petroviskoga žitka ili ćeš izvana sprohađjati što se zgođa u našem selu?

– Ja mislim da ću se ja sad malo isključiti iz ovoga djela žitka. Ne kanim to da me i dalje napadaju za to da sam ja odustao od svoje pozicije, pak se iz odzad kanim umišati u posle. Rekao sam im na općini, ako imaju kakov problem, rado ću im pomoći, moru me bilo kad nazvati, jer mislim da Petrovo Selo nije za peršone, nego su peršone za Petrovo Selo. Ako to kanim da djelo onako ide kako dosad, onda moram i pomoć, jedino ako to potriboju. To je tako normalno i obično. Ujedno se zahvaljujem svim onim i u selu i izvan sela, ki su mi na bilo koji način bili na pomoć u ovom minulom periodu. Bog neka čuva Petrovo Selo!

Jubilarno 40. hrvatsko shodišće u Juri



Ljetos je bilo jubilar-
no 40. shodišće Hrvat-
tov k Suze točećoj
Jurskoj Mariji, i na
ovu svetačnost su ve-
ćimi došli gradišćan-
skohrvatski vjerniki iz
trih držav, nego lani.
Jurska katedrala se ja
tako opet napunila 6.
majuša, u nedilju. Na
jubilarnu mašu je bio
pozvan za svetačnoga
prodikača Franjo

Benković, kanonik u Juri, ki je ovo shodišće
na žitak pozvao pred četrdesetimi ljeti.
Najveć puti je on prodikovao, a u prošli ljeti
su bili pozvani svi biskupi iz Hrvatske. Na
svetoj maši je bio nazoči i jurski biskup dr.
Lajos Pápai ki je vjernike na hrvatskom jezi-
ku pozdravio.

U svojoj prodiki je kanonik Franjo
Benković obratio pažnju na to, da broj 40 je
važni broj, na peldu u Bibliji, i u žitku človi-
ka. Naglasio je prilikom Majkinoga dana, da
ča znači biti majka u našem žitku, ča je nam
Nebeska majka Marija. Prošio je sve vjernike,
da budu stalni u vjeri, i ako je tijelo u bolesti,



*Visoki dužnosnici političkoga i društvenoga žitka
Hrvatov svako ljetu rado hodočašću u Juru*

bar duša neka bude zdrava. Onda je laglje i
ozdravljenje.

Prilikom Majkinoga dana je pozdravio
sve staremajke, majke, buduće majke da budu
putokaz svojoj dicit, kot je bila i Blažena
Divica Marija. Na koncu svete maše dr. Jive
Šmatović je zahvalio svakomu, ki je pri ovom
shodišću sudjelovao. Mašu su oblikovali
Židanski tamburaši i zbor Peruška Marija. U
dvi ura je bila litanija, ku je predvodio židan-
ski farnik Štefan Dumović. Kljetu će mašu
celebrirati varaždinski biskup.

Zita Horvat

Foto: Petar Tyran



Mašu su oblikovali jačkari i tamburaši iz Hrvatskoga Židana



MOHAČ – Od 16. do 20. svibnja u
Mohaču se priređuju svečanosti povodom
blagdana Svetog Ivana Nepomuka i susret
prijateljskih gradova – među njima Mohača
i Belog Manastira iz Hrvatske. Dana 16.
svibnja u Galeriji Gradske kuće otvara se
izložba fotografija iz Belog Manastira, 17.
svibnja od 16. do 18 sati održava se veslač-
ko natjecanje za Kup Svetog Ivana
Nepomuka, nakon čega se kod kipa Svetog
Trojstva organizira gastronomsko predstavl-
janje pod nazivom „Ulica okusa”. Program
će uljepšati Mohačka tamburaška škola. Uz
brojne prateće programe, nadmetanje
veslača, sajam obrta i rukotvorina, te
gastronomsko predstavljanje, u petak, 18.
svibnja, u Svećanoj dvorani Gradske kuće
između 15 i 18 sati priređuje se konferenci-
ja o suradnji s prijateljskim naseljima, s
naslovom „Dunav kao most suradnje”. Od
19 sati do pola noći priređuje se hrvatska,
mađarska i srpska plesničica, sviraju
„Dunavkinje”, Katinka Kövesi i orkestar, te
„Poklade”. U subotu, 19. svibnja, u Os-
novnoj umjetničkoj školi od 8.30 priređuje
se Jubilarni, 10. susret dječjih kazališnih
družina, a na prostoru oko šokačke skele
cjelodnevna svečanost susjeda i civila, pri-
ređuju se igračnica za djecu, obrtnička
zanimanja, natjecanje motornih čamac,
gastronomsko predstavljanje (kod kipa
Svetog Trojstva), od 18 sati „zračni šou”
predstavlja športski letač Zoltán Veres,
europski prvak. U 20 sati upriličit će se bla-
goslivljanje čamac kod Hotela Svetog
Ivana, u 21.10 polazak ophoda od Šokačke
skele, a od 21.30 vatromet na Dunavu.
Svečanosti završavaju drugim pratećim
programima 20. svibnja.

LETINJA – U tome pograničnom gradu lani je prvi put priređen Sajam na mostu Muri, koji je ostvaren iz izvora EU. Zbog uspješnosti priredbe gradsko je čelništvo odlučilo da će nastaviti s organiziranjem sajma pod nazivom Sajam na mostu uz rijeku Muru. Na dvodnevnom sajmu, koji će se održati 19. i 20. svibnja, izlagat će mali poduzetnici, obrtnici s obje strane granice, a tijekom dva dana posjetitelji će zabavljati bogat kulturni program, u kojemu će biti i hrvatskih izvođača. Nastupaju Zrinski kadeti, Sumartonski lepi dečki, KUD Donji Kraljevec, KUD Prelog, a uvečer nastupa poznati mađarski pjevač Csaba Vastag.

MARTINCI – U tamošnjoj crkvi 6. svibnja sakrament svete krizme podijeljen je sedmorici krizmanika, od toga su šestoro djeca i jedan odrastao. Kako za emisiju na hrvatskom jeziku MTVA-a kaže velečasni Jozo Egri, župnik u Vajslovu, podrijetlom iz Martinaca, koji je nazočio misi uz mjesnoga župnika Ágostona Darnaia i pečuškoga biskupskog vikara Balázsa Garadnaya, četvero krizmanika bilo je iz Martinaca, troje djece i jedna odrasla osoba, dvoje iz Lukovišća i jedan krizmanik iz Novoga Sela. Misno slavlje odvijalo se na mađarskom jeziku.

SALANTA/NIJEMET – U nijemetskoj crkvi 29. travnja pečuški biskup György Udvardy podijelio je sakrament svete krizme. Bio je to nesvakidašnji događaj za salantske vjernike jer se dio mise odvijao na hrvatskom jeziku. Napomenimo kako je salantski župnik Ladislav Ronta, župnik Rimokatoličke župe u Harkanju, podrijetlom Hrvat koji zna misiti na hrvatskom jeziku, ali se mise u Salanti odvijaju uglavnom na mađarskom jeziku. Ovom zgodom, kako saznaje Hrvatski glasnik, članice ženskoga pjevačkog zbora KUD-a „Marica” i članovi crkvenoga pjevačkog zbora, obučeni u narodnu nošnju, pjevali su hrvatske crkvene pjesme, a na misi je svirao i „Maričin” orkestar.

OSTROGON – Svečanoj misi u tamošnjoj bazilici, koju je predvodio kardinal Mađarske Péter Erdő, 5. svibnja, povodom Državnog hodočašća „Mindszenty” – uz brojne vjernike, članove Mađarske biskupske konferencije, mnogobrojne uglednike javnoga i političkoga života Mađarske te predstavnike diplomatskog zbora – nazočio je i predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp. Ovogodišnja misa u ostrogonskoj bazilici održana je u čast 120. godišnjice rođenja biskupa Józsefa Mindszentya, rođenog 1892. godine.

Prvosvibanjski dani sela u Kačmaru

Bunjevački dan s cjelodnevni sadržajnim programom



Prigodni program i Bunjevački dan otvorili su predsjednik Hrvatske samouprave Grgo Išpanović i načelnik Endre Pál; u pozadini članovi tavankutskoga HKPD „Matija Gubec”

Od 29. travnja do 1. svibnja u Kačmaru su održane već tradicionalne Prvosvibanjske svečanosti i dani sela, uz bogate kulturne, vjerske, zabavne, gastronomske i športske sadržaje, te razne programe za djecu. Prvi put, u suorganizaciji Samouprave naselja i Hrvatske samouprave, 29. travnja u Kačmaru je priređen Bunjevački dan s cjelodnevni vjerskim, kulturnim, i zabavnim programom. Program je počeo u prijepodnevni satima misnim slavljem na hrvatskom jeziku koje je na kačmarskoj Vodici predvodio tavankutski župnik Franjo Ivanković, a svojom nazočnošću uveličali su gosti iz prijateljskih naselja i sudionici kulturnog programa.

Nakon ručka održana je slamarska radionica sa slamarkama iz Tavankuta, a zatim u vijećnici kačmarske samouprave otvorena izložba slika, jedinstvene naivne umjetnost bunjevačkih Hrvata u tehnici slame, likovne kolonije Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog društva „Matija Gubec”.

„Kada sam prije nekoliko godina u Tavankutu prvi put vidio ove slike, nisam mogao zamisliti da je to djelo ljudskih ruku” – reče uz ostalo oduševljeno načelnik sela Endre Pál, ujedno izražavajući zadovoljstvo što je izložba postavljena u Kačmaru.

Nakon pozdravnih riječi načelnika sela, uime tavankutskoga

HKPD „Matija Gubec” okupljenima se obratila Jozefina Skenderović, koja je zahvalila na pozivu Samoupravi naselja i Hrvatskoj samoupravi sela Kačmara, posebno Hrvatskoj samoupravi grada Kečkemeta što je, kako reče, prva počela organizirati ovu turneju slika po Mađarskoj koja bi do kraja godine trebala obići mnoga mjesta.

„Svi nas pitaju, kako nastaju ove slike. Mi vam, naravno, ne možemo to u malo riječi objasniti, ali je u svakom slučaju za nastanak ove umjetnosti u slami «kriv» jedan prekrasan običaj proslave završetka žetve – dužijanca. Na temeljima tih običaja, kada slavimo završetak žetve, odlazimo u crkvu zahvaliti Bogu za novi kruh, kitimo se posebnim ukrasima od slame – perlicama, a na oltar se prinosi posebno izrađen predmet od slame u obliku krune. Naša dužijanica je prošle godine proslavila 100 godina, znači običaj je vrlo star, a



Slijeva druga Jozefina Skenderović, do nje Endre Pál, Ljubinko Mandić i Vlado Boban



Članovi Hrvatske izvorne plesne grupe iz Budimpešte



Tamburaški orkestar „Prekovac“

na temelju toga su nastale slike i svi drugi predmeti, suvenirni od slame. Ako to i sami želite naučiti, onda vrlo rado organiziramo slamarske radionice” – reče među inim Jozefina Skenderović koja je svoje domaćine pozvala na dužijancu u Tavankutu ili Suboticu, a u znak sjećanja i hvale načelniku darovala jednu sliku od slame.

Svojom nazočnošću priredbu su uveličali Angela Šokac Marković, dopredsjednica Hrvatske državne samouprave, nadalje predsjednici i članovi hrvatskih samouprava okolnih naselja i drugih dijelova županije, članovi mjesnih samouprava i civilnih udruga.

Prigodni kulturni program na otvorenoj pozornici seoskog parka u središtu naselja otvoren je pjevanjem bunjevačke „himne” Kolo igra, koju je izvela članica tavankutskoga HKPD „Matija Gubec”, a okupilo se nekoliko stotina mještana i njihovih gostiju.

Nakon uvodne pjesme, okupljene je u ime domaćina i suorganizatora pozdravio načelnik Endre Pál.

„Srdačno vas pozdravljam na već tradicionalnim Prvosvibanjskim svečanostima, daniima sela Kačmara. Prvi put smo ih pokušali obogatiti šarenilom kulturnog programa. U suradnji s Hrvatskom samoupravom sela Kačmara organizirali smo Bunjevački dan, pozivanjem gostiju i kulturno-umjetničkih društava. Zasićurno vam je poznato da s Tavankutom već godinama negujemo prijateljsku suradnju, mnogo puta su nam bili gosti u Kačmaru, a i Kačmarci su jednako tako bili u Tavankutu. Za današnju prigodu pozvali smo HKPD „Matija Gubec” da nam prikaže kako oni njeguju bunjevačku kulturu u Srbiji. Danas imamo i goste iz Hrvatske, izaslanstvo Općine Velika i tamburaški orkestar iz Velike. Suradnja s njima počela je prije godinu dana, a nastojimo ostvariti prijateljsku suradnju među naseljima. Ne prvi put, a nadam se i ne zadnji put, ugostili smo i Hrvatsku izvornu grupu iz Budimpešte. S programom koji slijedi željeli smo pridonijeti očuvanju i njegovanju bunjevačkohrvatske kulture, koja ima veliku tradiciju u našem naselju. Nadalje danas će nastupiti i Bunjevačka kulturna udruga „Neven” iz Kačmara, a posebno se radujem što je oživljena višedecetljetna tradicija u Kačmaru. Želim vam

mного snage i ustrajnosti za praćenje programa po ovome lijepom sunčanom vremenu. Uživajte, osjećajte se dobro u Kačmaru” – reče nakraju načelnik.

Na hrvatskome jeziku okupljene je pozdravio predsjednik Hrvatske samouprave Grgo Išpanović.

„Od početka djelovanja kačmarske Hrvatske samouprave prvi put priređujemo Bunjevački dan, koji čini dio trodnevnog programa Dana sela Kačmara. Koristim se prigodom da zahvalim našem načelniku Endreu Pálu i zastupnicima mjesne samouprave što su uvijek spremni dati nam podršku u organiziranju naših programa. Srdačno pozdravljam naše mile goste iz Hrvatske, načelnika Vladu Bobana, izaslanstvo Općine Velika i članove tamburaškog orkestra „Srce bečarsko”, koji su prvi put u Kačmaru. U planu imamo uspostavljanje prijateljske suradnje između naših naselja da ubuduće ti susreti postanu redoviti i češći. Pozdravljam predsjednicu Vijeća Natašu Miletić Stipić i članove tavankutske Mjesne zajednice. S njima postoji već dugogodišnja suradnja, redoviti su sastanci između naših škola i civilnih udruga. Jednako tako ni HKPD «Matija Gubec» nije nam nepoznat, više puta nas je oduševio njihov nastup u Kačmaru. Među sudionicima kulturnog programa možemo pozdraviti i Izvornu folklornu grupu iz Budimpešte, koja je već nekoliko

puta bila naš gost na prelima i drugim priredbama. Drago mi je da danas nastupaju i Kačmarci, Tamburaški orkestar i novoosnovana Ženska plesna grupa Bunjevačke kulturne udruge «Neven» – reče Grgo Išpanović zahvaljujući svima koji su svojim radom pridonijeli uspješnosti priredbe.

Napomenimo da su u prigodnom kulturnom programu nastupila gostujuća i domaća kulturno-umjetnička društva i tamburaški orkestri: Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo „Matija Gubec” iz Tavankuta, Tamburaški sastav „Srce bečarsko” iz Velike (Hrvatska), Hrvatska izvorna grupa iz Budimpešte u pratnji orkestra „Prekovac”, novoosnovana Ženska plesna grupa i Tamburaški orkestar Bunjevačke kulturne udruge „Neven” iz Kačmara, koji su izveli splet bunjevačkih plesova, pjesama i melodija, odnosno slavonske šokačke tamburaške pjesme.

Cjelodnevni program u večernjim satima završen je balom u dvorištu bivše bunjevačke škole, a za dobro raspoloženje pobrinuo se Tamburaški sastav „Bačka” iz Gare.

Dodajmo kako je sutradan, 30. travnja, potpisano pismo namjere o uspostavljanju okvirne suradnje Općine Velika u Hrvatskoj i Samouprave naselja Kačmara, koje su potpisali načelnici dvaju naselja Vlado Boban i Endre Pál.

S. B.



Dio okupljenih u gledalištu na otvorenome

Pečuško Hrvatsko kazalište uspješno gostovalo u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini

Početak ovog mjeseca, 8. i 9. svibnja, pečuško Hrvatsko kazalište ostvarilo je niz uspješnih nastupa u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini dvjema produkcijama; lutkarskom predstavom *Zečja škola*, predstavom *Šetnja grobnicom mrtvoga djetinjstva*.



Dana 8. svibnja u Metkoviću, a 9. svibnja u Mostaru (HNK Mostar, Mala scena) pečuško Hrvatsko kazalište izvelo je lutkarsku predstavu *Zečja škola*, premijerno izvedenom u pečuškome Hrvatskom kazalištu 14. listopada 2011. godine. Predstavu je prema tekstu Panča Mančeva napisala književnica Ljubica Ostojić, a na kazališne daske postavio ju je Petar Šurkalović. Predstava je u Metkoviću naišla na dobar prijam. Djeca su se odlično zabavljala prateći jedan radni dan zečje obitelji s četiri zečića koja, iako preopterećena mnogim obvezama, ipak ne zaboravljaju na igru i netašnosti. Glavne uloge tumače Milica Murinji Sörös (Majka Zečica, Učiteljica), Goran Smoljanović (Domar Mago, Lisac), Maja Lučić (Zečica Vesela), Marica Fačko (Zečica Mirna, Kukavica, Sova), Davor Kovač (Zečić Mimi) te Đula Beri (Zečić Petar). Nastup u Mostaru ostvaren je kao dio nastupa u programu Mostarskog proljeća 2012 – XIV. dana Matice hrvatske Mostar, niza programa koji se odvijaju od 15. travnja do 1. lipnja 2012. U sklopu Mostarskoga proljeća 2012, 9. svibnja na Maloj sceni tamošnjega HNK ansambl pečuškoga Hrvatskoga kazališta izveo je kazališnu predstavu „Šetnja grobnicom mrtvoga djetinjstva” Miroslava Krležu, u povodu 30. godišnjice Krležine smrti premijerno izvedenom 25. ožujka 2011. godine. Predstavu je na scenu postavio Slaven Vidaković, a glume Stipan Đurić i Zsolt Lipics uz plesače Pečuškog baleta Edit Domoszlai, Zsolta Molnára i Mártona Szabóa.

Ovogodišnje Mostarsko proljeće, XIV. dane Matice hrvatske u Mostaru, započeli su s dalmatinskom pjesmom i sjećanjem na Ljubu Stipišića Dalmatu, a završavajuju ljepotom

umjetničkog izričaja Dubrovačkih ljetnih igara. Matica hrvatska Mostar, zajedno s HKD Napretkom, pokrenula je i postavila spomenike dvojici jedinih bosanskohercegovačkih nobelovaca Ivi Andriću i Vladimiru Prelogu, a ostvaren je i Park nobelovaca uza svakodnevna kazališna, književna, glazbena i likovna događanja. Prvi put se dodjeljuje Kristalna matica, a dobitnik je maestro Vjekoslav Šutej, dugogodišnji umjetnički ravnatelj Mostarskog proljeća. Istodobno Kristalna matica za najbolje umjetničko ostvarenje na Mostarskom proljeću 2011. bit će dodijeljena slovenskom glumcu Borisu Cavazziju za ulogu Ignjata Glembaya u prošlogodišnjoj predstavi beogradskog Ateljea 212 Gospoda Glembajevi, kaže predsjednik Matice hrvatske Mostar Josip Muselimović.

bpb

BUDIMPEŠTA – Povodom dvadesetogodišnjice postojanja Filološkog instituta za slavenske i baltičke jezike na Filozofskom fakultetu Loránda Eötvösa u Budimpešti, 2011. godine održana je Prva konferencija mladih slavista. Profil ovog Instituta, na čijem je čelu od 2011. godine sveučilišni profesor Stjepan Lukač (koji je bio na čelu Instituta i od 2003. do 2008. godine), obrazovanje je stručnjaka koji se usmeno i pismeno na visokom stupnju koriste teorijskim znanjem i imaju pregled civilizacija danih jezika i književnosti, a to su bugarski, češki, hrvatski, poljski, ruski, slovački, srpski, ukrajinski. Nakon uspješne prošlogodišnje, priređena je i Druga konferencija mladih slavista, održana 19. travnja, s namjerom organizatora da ona preraste u tradiciju. Napomenimo kako su slavistički studij i na Sveučilištu u Budimpešti započeti 1849. godine, a međunarodni ugled studija veže se uz ime Oszkára Aszótha (1852–1920). Tijekom 19. i 20. stoljeća radilo se u više odsjeka kako bi se 1991. godine slavistički studij organizirali i otada se provode u okviru Filološkog instituta za slavenske i baltičke jezike. Spomenute konferencije pružaju prigodu studentima i doktorantima predstavljanja istraživačkih radova, uz međusobno upoznavanje mladih slavista i razmjenu iskustava. Na konferenciji radove predstavljaju mladi istraživači iz Europe, a teme kojima se bave jesu iz oblasti slavenskih jezika, književnosti, povijesti i kulture.

Trenutak za pjesmu

Ante Jakšić

Rastanak

Sestri Evi

Kraj autobusa već zadnji trenuci.
Putnici. Torbe. Rastati se mora.
I ruka ti je, gle, u mojoj ruci.
Pozdravi. Cjelov. I buka motora.
I ostala si. Nisi se ni makla.

Ruka se diže. Na rastanku maše.
Nemoćna stojiš. Gledam te kroz stakla.
Kotači tankim slojem praha praše.

I sad te vidim. Teret na srce je pao.
Ne mogu tugu i uzdahe kriti.
Ja nisam tada slutio ni znao,
posljednji da će to rastanak biti.

Ante Jakšić: *Duše zemlje – lirika zavičaja*, Subotica, 2012

U povodu 100. obljetnice rođenja hrvatskoga pjesnika Ante Jakšića, u nakladi Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i NIU „Hrvatska riječ”, u biblioteci Posebna izdanja objelodanjena je knjiga pod naslovom „Duše zemlje – lirika zavičaja”, tiskana u Subotici 2012. godine. Izbor iz njegova zavičajnog pjesništva, koji je priredila Bereškinja Marina Balažev, na 87 stranica sadrži 54 pjesme svrstane u dva dijela, s naslovom „Brazde sjećanja” i „Zavičaj, to su ljudi”.

„Neprežaljeno napuštanje zavičaja u mladosti učinilo je pjesnika Jakšića snažno vezanim za vrijeme i prostor vlastitoga djetinjstva. To je za njega bilo nepatvoreno razdoblje radosti i otkrivanja života i svijeta u kojem se on događao, što je putem sjećanja kasnije uspješno pretakao u svoje pjesme. Motivi poput sunca na klasovima žita, miris zemlje, lastavice, šume uz rub sela, zvuk zvana sa zvonika, katkada možda i istrošeni, česti su motivi u njegovim pjesmama, što je i razumljivo budući da su snažan dio složene mreže identiteta, koja u sebi sabire ne samo pjesnikovo osobno iskustvo nego je sastavni dio kolektivnog identiteta Šokaca-Hrvata u tome malom bačkom selu” – zaključuje Marina Balažev, autorica kratkog prikaza na početku knjige pod naslovom „Duše zemlje – zavičajna poezija Ante Jakšića”, te života i djela „Hrvatski pjesnik Ante Jakšić – životopis” na kraju.

Nakon osnovnog školovanja u rodnom Bregu, Ante Jakšić školuje se u sjemeništu u Baču, a ispите polaže privatno u državnoj gimnaziji u Subotici 1925–1928. godine. Gimnazijsko školovanje nastavlja u Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji u Travniku, te u Somboru. Nakon završetka studija hrvatskoga jezika i romanistike na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, od 1937. kao profesor hrvatskoga jezika radio je u gimnazijama odnosno osnovnoj školi u Travniku, u Badiji na Korčuli, Tuzli, Osijeku, Belom Manastiru, Slavonskom Brodu, Gospiću, Subotici, te od 1962. do umirovljenja 1970. godine kao odgojitelj u Omladinskom muškom prihvatilištu u Zagrebu. Preminuo je 30. studenog 1987. u Zagrebu, a po vlastitoj želji pokopan je u rodnom Bregu, 4. prosinca.

Prvu pjesmu objavljuje još 1929. u gimnazijskom listu Travnikičko smilje, a zatim objavljuje u brojnim hrvatskim te gotovo svim zavičajnim časopisima i periodici u Bačkoj. Pjesme je za života objavio u 12 zbirki, većinom u vlastitoj nakladi. Pjesme su mu uvrštene u desetak antologija. U knjizi Poezija i pjesnička proza (2007), koju je priredio Nedjeljko Mihanović u ediciji Matice hrvatske Pet stoljeća hrvatske književnosti, s drugom dvojicom autora zastupljen je s pjesmama iz nekoliko svojih zbirki.

„U povijesti je hrvatske književnosti zabi-



*Izbor iz zavičajne lirike Ante Jakšića
„Duše zemlje” priredila je Bereškinja
Marina Balažev*

lježen kao jedan od 'istaknutijih pjesnika katoličke usmjerenosti' u XX. stoljeću, a uz Aleksu Kokića jedan je od najvažnijih pjesnika vjerskog nadahnuća među bačkim Hrvatima” – piše Marina Balažev.

U prozi se javlja 1937. zbirkom pripovjedača „Marija: lirska novela”. Objavio je nekoliko romana, koji su bili iznimno popularni i omiljeni kod čitatelja. Prvi i najpoznatiji mu je „Šana se udaje” koji je izlazio u nastavcima u Subotičkim novinama 1939–

1940, a doživio još dva izdanja 1943. i 1980. godine.

O njegovu proznom stvaralaštvu Marina Balažev uz ostalo ističe: „U svojim proznim djelima tematizira uglavnom događaje i motive iz narodnog života rodnoga kraja, snažno se oslanjajući na tradiciju kršćanske moralne proze.”

U Zagrebu jedna ulica nosi njegovo ime, a 4. srpnja 2004. u Bregu na njegovu rodnu kuću u Ulici Ive Lole Ribara pod brojem 23 postavljena je spomen-ploča s njegovim likom, uz natpis: *U ovoj kući je rođen književnik Ante Jakšić 1912-1987.*

S. B.

PEČUH – Misa na hrvatskom jeziku mjesečno jedanput održava se u crkvi Svete Elizabete u dijelu grada poznatijem pod imenom Kertvaroš, u župi svećenika Hrvata Franje Pavlekovića. Iduća misa, 20. svibnja, bit će u znaku sakramenta prve pričesti. U sklopu redovite mjesečne mise prvu pričest primit će učenici 3. razreda Hrvatske škole Miroslava Krleže, s učiteljicom Vesnom Velin, oni koji pohađaju vjeronauk kod vjeroučiteljice Melinde Kečkeš. Misa počinje u 16 sati, a pjevat će je Ženski pjevački zbor Augusta Šenoae.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska samouprava Novoga Budima 20. svibnja, s početkom u 14.30 sati, u dvorani Gobelin Hotela Gellért organizira kulturološko-povijesnu priredbu naslova „Kulturne veze grada Sv. Emerika s Trogirom”. O naređenoj će temi predavati povjesničar Dinko Šokčević i kulturolog Csaba Kiss Gy. U sklopu priredbe nastupaju pjevač Marko Šteiner i scenski umjetnik Stipan Đurić.

Bogatstvo...



NK Zrinski iz Martinaca

Natjecanje u kazivanju proze i poezije na hrvatskome jeziku u budimpeštanskoj Hrvatskoj školi



Nemere Marko



Luca Molnar



Karmen Kristof



Sofija Foltin



*Milena Maja
Šindik*



Tijana Bandy



Dorottya Sinkó



Flora Fowkes



Dorottya Parádi



Cintia Parádi



Olivia Garda



Fružina Vőneki



Franjo Füzesi



Žolt Karlović



Ante Skenderović



Franjo Pataki



Dalma Perak



Adrien Čepelsigeti



Ana Gal



Renata Velin



Nerina Petrevsky



Inez Kvarda



Virág Gombor



Članice žirija (s lijeva) Klara Bende Jenjik, Marija Lukač i Kornelija Gombás-Györe

Volim hrvatsku poeziju, volim ju čitati i interpretirati. Mogao bi biti moto natjecanja u kazivanju proze i poezije na hrvatskom jeziku budimpeštanskog HOŠIG-a, koje je priređeno 19. travnja u knjižnici škole. Nakon nadmetanja po razredima, natjecanju na školskoj razini sudjelovalo je pedeset učenika nižih, viših razreda i gimnazijalaca. Njihove interpretacije vrednovao je tročlani žiri: predsjednica Hrvatske samouprave V. okruga, glavna voditeljica odjela Mađarskoga prosvjetnog zavoda i Lektorata za primijenjenu umjetnost Marija Lukač, knjižničarka prof. Klara Bende Jenjik i odgajateljica Kornelija Gombás-Györe. U ime Hrvatske škole nazočne je pozdravila v. d. ravnateljice Ana Gojtan, a u ime učitelja s pjesmom Dobriše Cesarića „Slap” prof. Marija Petrič. Većinom se recitirala poezija iz

sveopće hrvatske književne baštine, a iz književnosti Hrvata u Mađarskoj pjesma Mate Meršića Miloradića „Hrvat sam”, Marka Dekića Bodoljša „Majka mi je...”, Josipa Gujaša Đuretina „Na plamtećoj cesti”, Stipana Blažetina „Letio sam” i „Nismo mi stvoreni”.

Trebam istaknuti recitacije učenika nižih razreda. Jako su dobro bili pripremljeni, a dokaz njihova pristupa nadmetanju

jest da su bez pogreške recitali, razumjeli pjesmu, točno i lijepo interpretirali te ne u posljednjem redu popratili sjajnom gestikulacijom. Ali to i ne znači da ostali nisu bili dovoljno pripremljeni ili manje spretniji. Vjerujem da su članovi žirija i ovoga puta imali težak zadatak jer smo pratili odista prekrasne recitacije. I kako je to uobičajeno, na kraju smo doznali i rezultate nadmetanja. Možda su poneki i bili razočarani, ali neka vas veseli da je za publiku bio pravi blagdan hrvatske riječi. Svi su natjecatelji dobili čokoladu i povelju, a najbolji i knjige. Čestitamo svim sudionicima, nastavnicama i profesorima. Željno očekujemo natjecanje i sljedeće godine, a najbolji nastavljaju nadmetanje na državnoj razini.

k. g.

Rezultati Natjecanja u kazivanju poezije i proze na hrvatskom jeziku:

I. kategorija 1–2. razred

1. mjesto Nemere Marko, 1. r., Stanislav Femenić: Kokoš
 2. mjesto Luca Molnar 2. r., Mladen Kušec: Najbolji dječak na svijetu
 3. mjesto Karmen Kristof 2. r., Roda i žaba
- Posebna nagrada: Sofija Foltin 2. r., Nada Iveljić: Nova basna*

II. kategorija 3–4. razred

1. mjesto Milena Maja Šindik 3. r., Ratko Zvrko: Grga Čvarak
 2. mjesto Tijana Bandy 3. r., Ratko Zvrko: Zec i vjeverica
 3. mjesto Dorottya Sinkó 4. r., Jadranka Bralić: Hrast i jela
- Posebna nagrada: Flora Fowkes 3. r., Ratko Zvrko: Nogomet u razredu*

III. kategorija 5–6. razred

1. mjesto Dorottya Parádi 6. r., Ivo Cvitić: Od stoljeća sedmog
 2. mjesto Cintia Parádi 6. r., Josip Gujaš Đuretin: Na plamtećoj cesti
 3. mjesto Olivia Garda 6. r., Drago Ivanišević: Zagreb
- Posebna nagrada: Fružina Vőneki 5. r., Grigor Vitez: Kad bi drveće hodalo*

IV. kategorija 7–8. razred

1. mjesto Ferenc Füzesi 7. r., Ivan Minatti: Nekoga moraš voljeti i Žolt Karlović 7. r., Luko Paljetak: Nebeski parketar
2. mjesto Ante Skenderović 8. r., Rikard Katalinić Jeretov: Hrvatski mornar

V. kategorija 9–10 razred gimnazije

1. mjesto Ferenc Pataki 9.e, Ivan Kozarac: Milovo sam
 2. mjesto Dalma Perak 10. r., Vesna Parun: Za sve su kriva djetinjstva naša
 3. mjesto Adrien Čepelsigeti 9.a, Stipan Blažetin: Nismo mi stvoreni
- Posebna nagrada: Ana Gal 9.e, Tin Ujević: Jedan čovjek priča o sebi*

V. kategorija 11–12. razred gimnazije

1. mjesto Renata Velin 12.b, Jure Kaštelan: Tvrdava koja se ne predaje
 2. mjesto Nerina Petrevsky 11.b, Antun Gustav Matoš: Mladost Hrvatskoj
 3. mjesto Inez Kvarda 11.b, Jure Kaštelan: Jadikovka kamena
- Posebna nagrada: Virág Gombor 11.a, Petar Preradović: Mrtva ljubav.*

Predstavljanje Balinta Vujkova u Zagrebu

U godini obilježavanja stote obljetnice rođenja Balinta Vujkova, a u okviru programa Godine hrvatskih velikana u Vojvodini, u Zagrebu se 14. svibnja predstavila manifestacija Dani Balinta Vujkova i zbornik radova sa stručnih skupova održanih u Subotici. Predstavljanje Balinta Vujkova priredila je Hrvatska čitaonica iz Subotice u suradnji s Društvom hrvatskih književnika.

Predstavljen program Ogranka Matice hrvatske Osijek

Matica hrvatska obilježava 170 godina postojanja, a osječki će ogranak u lipnju biti domaćinom Izvještajne skupštine. Skupštini će biti nazočni ogranci iz cijele Republike Hrvatske, te iz Bosne i Hercegovine, Mađarske, Vojvodine, Austrije i drugih država.

MOHAČ – U glavnoj organizaciji KUD-a „Zora” odnosno njezina voditelja Stipana Darašca, 9. lipnja 2012. u Mohaču se priređuje Državni susret narodnosnih plesačnica koji će se održati u gradskoj Športskoj dvorani (Sport u. 1). Kako je objavljeno u pozivu, organiziranje državnog susreta narodnosnih plesačnica potaknuto je u svezi s uspjesima plesačnica KUD-a „Zora” koje se održavaju već deset godina. Organizatori srdačno očekuju sve zainteresirane ljubitelje „južnoslavenskih” plesova i glazbe. Očekuju i prijavu narodnih obrtnika (drvo-rezbara, obrtnika tekstila, kožara, keramičara i drugih), te onih koji suviše predmete nošnje žele prodati ili zamijeniti. Prema programu, od 9 do 12 sati je podučavanje plesa za djecu, a plesove uvježbavaju Beata Janković (Mohač), Kristifor Brcan (Deska) Stipan Puškaš (Baja), Stipan Daražac (Baja). Predstavlja se Dječja plesna skupina Čitaonice mohačkih Šokaca. Od 14 sati je podučavanje plesa za sve naraštaje. Predavači Vesna Velin – makedonski plesovi, u pratnji Orkestra „Vizin” iz Pečuha, Stipan Puškaš – bunjevačkohrvatski plesovi, prati Orkestar „Čabar” iz Baje, Andor Vég – podravski i bošnjačkohrvatski plesovi, prati Orkestar „Vizin”, Kristifor Brcan – srpski plesovi iz Deske, Stipan Daražac – šokačkohrvatski plesovi, prati Orkestar „Poklade” iz Mohača. Predstavlja se KUD „Zora”, prati ih Orkestar „Poklade”. Istodobno u predvorju športske dvorane će biti koncerti, glazbene folklorne birtije, sajam narodne nošnje i predmeta, buvljak. Od 22 sata „tulum do posljednjeg daha”. Sviraju orkestri „Čabar”, „Orašje”, „Vizin” i „Poklade”. Opširnija obavijest, dostupnost: glavni organizator Stipan Daražac dari.istvan@gmail.com, zoratancegyutes@gmail.com.

Natječaj Ogranak Matice hrvatske Osijek

Odjel za nakladništvo Ogranak Matice hrvatske Osijek raspisao je 7. anonimni natječaj za prozni rukopis – zbirku kratke priče, roman. Natječaj je otvoren od 1. svibnja do 30. lipnja 2012. godine. Primaju se samo neobjelodanjeni cjeloviti prozni rukopisi pisani hrvatskim jezikom. Rukopis može biti pisan pisaćim strojem ili na računalu, a šalje se u tri primjerka. Nagradeni rukopis nagradit će se s 5.000,00 kn, tiskat će ga Ogranak Matice hrvatske Osijek u biblioteci „Književna revija“ te se pobrinuti za sve promidžbene aktivnosti. Rukopis se šalje pod šifrom od šest znamenaka. Nigdje ne smije biti naznačeno piševo ime i prezime ili bilo kakvi drugi osobni podaci. Rezultati natječaja bit će objavljeni 30 dana nakon zatvaranja natječaja na internetskoj stranici Ogranak www.maticahrvatskaosijek.hr te u „Vijencu“. Rukopise je potrebno poslati na adresu: Ogranak Matice hrvatske Osijek, Strossmayerova 1, 31000 Osijek, s naznakom: Natječaj za prozni rukopis.

DUŠNOK, DRNIŠ, VISOVAC – Pošto su u kolovozu 2010. ugostili prijatelje iz Drniša i franjevačkog svetišta Visovca, koji su pet dana boravili u Dušniku, smješteni kod tamošnjih obitelji, a posjetili su i Pečuh, te sudjelovali županijskom Danu Hrvata i spomen-danu biskupa Ivana Antunovića u Kalači. Izaslanstvo sela Dušnoka boravilo je prije mjesec dana u Hrvatskoj. Dušnočani su bili gosti na svečanosti obilježavanja blagdana Svetog Jure u Rupama, a sutradan u Drnišu. U izaslanstvu koje je predvodio dušnočki načelnik Petar Palotai, osim drugih bili su mjesni poduzetnik i zastupnik dušnočke Hrvatske samouprave János Hévízi, te Zoltán Bagó, zastupnik u Europskom parlamentu. „Hrvati iz mađarskoga Dušnoka već sedam godina posjećuju Drniš i franjevačko svetište Visovac u kojem otkrivaju svoje duhovne i nacionalne korijene. Gosti iz Mađarske, među kojima je bio i jedan europarlamentarac, nadaju se još čvršćoj suradnji njihova i drniškoga kraja u kulturi, turizmu i gospodarstvu” – tim je riječima voditeljica emisije Mir i dobro od 22. travnja ove godine na Hrvatskoj televiziji najavila reportažu o gostovanju dušnočkih Hrvata u Drnišu i franjevačkom svetištu Visovcu. Emisiju možete pogledati na web-stranici hrt.hr/HTV emisije na zahtjev.

Dvodnevno putovanje pečuških kroatista u Hrvatskoj



U organizaciji Odsjeka za kroatistiku Sveučilišta u Pečuhu, tijekom dvodnevnog putovanja, 18. i 19. travnja 2012. u Osijeku, Vukovaru i Iloku, studenti su se upoznali s poviješću i najvažnijim spomenicima te regije. „Povijesno putovanje“ studenata započelo je u Tvrdi, koja predstavlja poseban grad unutar Osijeka, opkoljen masivnim zidinama i s prekrasnim baroknim građevinama. Prva je postaja bila crkva Uzvišenja Sv. križa, poznata i kao crkva Sv. Antuna zbog slike tog sveca. Zahvaljujući vodičici Marini Bede, studenti su upoznali ne samo najvažnije podatke iz povijesti grada nego i zanimljive legende i anegdote koje su često izazvale njihov osmijeh. Posjet osječkome Muzeju Slavonije objasnio je na koje se duhovne i materijalne temelje oslanja grad, a na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Osijeku studenti su se mogli upoznati s tijekom nastave svojih tamošnjih kolega. Obiđen je i Gornji grad, gradsko središte Osijeka, Trg Ante Starčevića i najvažniji spomenici i građevine u tom dijelu grada. Program prvog dana zaključen je s predstavom u Hrvatskom narodnom kazalištu gdje je

izvedena drama *Mletački trgovac* autora Williama Shakespearea. Pod dojmom predstave studenti su se predali osjećekom noćnom životu na štetu sljedećeg dana.

Tijekom drugog dana putovanja posjećen je Vukovar. Opisana su neopisiva razaranja i patnje u Domovinskom ratu, obidni mnogi spomenici koji danas blistaju, a nekad nije bilo nade za njihovu obnovu. Posjet vukovarskoj bolnici i muzeju predstavio nam je svakodnevicu onih koji su tromjesečnu opsadu grada proveli u podrumima. Memorijalno groblje i Spomen-dom Ovčara mjesta su za koja nisu potrebna dodatna objašnjenja, samim svojim duhom svjedoče o neizrecivoj tragediji. O završetku dana i putovanja u pozitivnom duhu pobrinuo se iločki pejzaž koji je zasigurno ostao u sjećanju studenata te u mnogima izazvao pomisao na skori posjet.

Putovanje su omogućili: Odsjek za kroatistiku Sveučilišta u Pečuhu, Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu, Ogranak Matice hrvatske u Pečuhu, Hrvatska državna samouprava i pečuška Hrvatska samouprava.

Silvester Balić



Učenci serdahelske osnovne škole u projektu „Vatrogastvo – Vatru gasi, brata spasi!”



Serdahelski učenci sa središćanskim vršnjacima

Osnovna škola iz Murskoga Središća već petu godinu zaredom provodi projekt „Upoznajmo naš grad”. Ove je godine tema proučavanja bila vatrogastvo. Projekt je bio namijenjen učenicima sedmih razreda koji imaju sklonost prema istraživačkom radu, proširiti svoja znanja i sklopiti nova prijateljstva. Susret u najsjevernijem hrvatskom gradu bio je međunarodnog značaja. Sudionici su bili učenici i voditelji osnovnih škola iz Međimurja, Slovenije i Mađarske. Tako su dobili poziv i sedmaši serdahelske škole da se uključe u projekt koji se odvijao 4. svibnja, na dan Svetog

priručnim sredstvima, družili smo se i sklopili nova poznanstva” – pričale su Fanni, Anita i Amina.

„Za mene je bio najveći doživljaj prikaz gašenja požara vatrogasnim vozilom” – reče Marcell, jedini dječak družine.

Na kraju dana svi su sudionici dobili zahvalnice i poklone od ravnateljice škole.

Lijepa hvala na pozivu organizatoru, središćanskoj školi, u nadi da će se dogodine opet pružiti prilika učenicima da sudjeluju u tom projektu.

Tekst i fotografija: J. Mihović-Adam

Florijana koji je bio zaštitnik vatrogasaca. Na poziv se odazvalo četiri učenika: Marcell Tanai, Fanni Nemeth, Anita Soós i Amina Badnjević.

„Bilo nam je jako lijepo u Murskom Središću. Upoznali smo povijest vatrogastva u tome gradu, preko praktične vježbe naučili smo kako se gasi požar brentačama i



Izradila: Dijana Kovačić
iz Fičehaza

Zemaljska svečanost kazivanja proze i poezije na hrvatskom jeziku

Hrvatska državna samouprava i njezin Odbor za odgoj i obrazovanje već petnaestak godina organiziraju Croatiadu, sustav natjecanja za učenike hrvatskoga jezika i književnosti, vrtiće i škole u kojima se odvija odgoj i obrazovanje na hrvatskom jeziku diljem Mađarske. U sklopu Croatiade jedno od natjecanja je Zemaljska svečanost kazivanja proze i poezije na hrvatskom jeziku. Praznik hrvatske riječi ove će se godine održati u Baji 18. svibnja, s početkom u 10 sati (adresa: Sugovica AMK és Sportiskola Baja, Szent Antal u. 60). Program Svečanosti otvorit će pozdravni govori predsjednika HDS-a Miše Heppa i dopredsjednice HDS-a Angele Šokac Marković uz nastup učenika OPS Szentistváni. Slijedi natjecateljski dio svečanost kazivanja proze i poezije na hrvatskom jeziku, proglašenje rezultata, dodjela nagrada i objed za sve sudionike.

Nastavlja se IPA projekt „Rastimo zajedno uz kulturu, glazbu i šport”

U IPA projektu „Rastimo zajedno uz kulturu, glazbu i šport“ prekogranične suradnje Mađarska–Hrvatska, sudjeluju dvije prijateljske škole, čije prijateljstvo traje već više od tri desetljeća, od 1987. godine: Osnovna škola Ivane Brlić Mažuranić iz Orahovice kao nositeljica, Projekta, s projektnim partnerom, Osnovnom i glazbenom školom Pála Kitaibela iz Harkanja. Ukupna vrijednost Projekta iznosi 128.352,02 eura (orahovička strana 60, a harkanjska škola 40 posto ukupnog iznosa). Ravnateljica orahovičke škole Maja Škraba oduševljena je Projektom i najavljuje skora druženja koja će biti u znaku povijesti i kulture. Ona vjeruje kako će učenička prijateljstva sklopljena druženjem u ovom Projektu dugo potrajati. Peto (od šest predviđenih susreta) dvodnevno druženje u sklopu Projekta održano je 19–20. travnja u Harkanju u znaku povijesti i kulture. Ravnatelj harkanjske škole, u kojoj sedamdesetak učenika pohađa nastavu hrvatskoga jezika i književnosti kao materinskoga u satnici predmetne nastave, četiri sata tjedno, József Kiss Levente zajedničku provedbu Projekta smatra „krunom” dugogodišnjega prijateljstva i međusobnih posjeta. Nastavnice hrvatskoga jezika i književnosti u harkanjskoj školi Đurđa Geošić Radasnai i

Žuža Gregeš Projekt ocjenjuju poticajnim i veoma korisnim. Početkom lipnja održat će se iduće dvodnevno (posljednje) druženje učenika oko športa, ovoga puta u Orahovici.

Branka Pavić Blažetin

SELURINCE – Hrvatska samouprava, na čelu s Jelicom Moslovac, ovih je dana raspisala likovni natječaj za djecu pod naslovom „Ja sam već posjetio Hrvatsku”, donosi portal grada Selurincea.



Nastavnice Osnovne škole Ivane Brlić Mažuranić iz Orahovice i Osnovne i glazbene škole Pála Kitaibela iz Harkanja na petom dvodnevnom druženju krajem travnja

Suradnja Olasa i Gajića

Na poticaj olaske Hrvatske samouprave, kako za Hrvatski glasnik kaže njezina predsjednica Ana Ružić Rozinger, 31. ožujka u tom je naselju potpisan ugovor o suradnji između sela Olasa i sela Gajića iz Hrvatske. Točnije ugovor o suradnji između gajićke Udruge vinograda i vinara «Martinovo Brdo» i olaske Hrvatske samouprave. Ugovor je sklopljen radi izgradnje dvostranih odnosa, jačanja prijateljstva i suradnje. Potpisnici se obvezuju kako će činiti napore razvijanju prijateljstva, izgradnje gospodarskih veza, te aktivnog sudjelovanja u oblikovanju suradnje na polju kulture, prosvjete, turizma i drugih područja života.



U ime Hrvatske samouprave ugovor je potpisala Ana Ružić Rozinger, a u ime gajićke Udruge vinograda i vinara „Martinovo Brdo” Janja Čeliković

Razmjenom informacija žele osigurati da se mali i srednji privrednici koji djeluju u dvama naseljima međusobno upoznaju stvarajući tako uvjete i mogućnosti izgradnje novih privrednih veza. Potpisnici žele raditi na izgradnji neposrednih radnih odnosa, koristeći se mogućnošću izmjene iskustava na polju poljoprivrede, vinogradarstva i vinarstva. Na polju kulture i prosvjete žele započeti izgradnju neposrednih veza između domova kulture koji su u njihovim vlasništvu. Žele raditi na upoznavanju međusobne kulture, oživljavanju i čuvanju tradicija poticanja suradnje i razmjene kulturnih društava, uzajamnih posjeta. Na polju turizma podupirat će ostvarenje zajedničkih turističkih projekata, programa, koja pomažu izgradnju veza uz uzajamno

upoznavanje međusobnih turističkih vrijednosti. Suradnjom se žele iskoristiti i mogućnosti natječaja pri europskim fondovima. Ugovor o suradnji potpisale su Janja Čeliković, predsjednica gajićke Udruge vinograda i vinara «Martinovo Brdo», i Ana Ružić Rozinger, predsjednica olaske Hrvatske samouprave.

Načelnica je sela Olasa Gabriella Tóth, donaćelnik Milan Šakan, zastupnici Hrvatske samouprave Ana Ružić Rozinger, predsjednica, te Veronika Đurok, gđa Remete i Andrija Šimac. Uz hrvatsku, u naselju djeluje i Njemačka narodnosna samouprava. One imaju prekrasne prostorije u svojoj kući, sobu za prijam s prigodnom izložbom, i hrvatskoga i njemačkoga materijala; narodna nošnja, materijalno i duhovno blago, s nizom crno-bijelih fotografija, fotografijama događanja u organizaciji dviju samouprava, njihovim kratkim opisom, ured s potrebnom opremom, sanitarni blok. Sve je uređeno kao i cijelo selo, tip-top.

Olas, na baranjskim brežuljcima u dolini rječice Karašice, prekrasno je mjesto koje stoljećima naseljava, danas malobrojna zajednica šokačkih Hrvata, njih šezdesetak. Nekada, bilo je to davno, u školi se predavao hrvatski jezik i bilo je djece iz okolnih naselja koja su naseljavali Hrvati: Belvar, Birjan...

Ime naselja prvi put je zabilježeno 1295. g., utemeljili su ga doseljeni francusko-valonski ratari koji su uzgajali vinove loze. Potkraj 13. stoljeća gradi se samostan Svetoga

Ladislava. Naselje je bilo pot Turcima, a samostan je srušen. 1700-ih godina doseljavaju se Hrvati i Nijemci, a u 19. stoljeću Mađari. Selo je bilo posjed obitelji Batthyány. Današnje naselje spoj je Idora (Hidor) i Olasa iz 1950. g. Selo, s petstotinjak stanovnika nalazi se u teškoj gospodarskoj situaciji, u selu djeluje njemačka osnovna narodnosna škola, nekoliko djece u jedan do dva sata tjedno u nižim razredima imaju zanimanja na hrvatskom jeziku s učiteljicom Evom Majstorović, djeluje vrtić, liječnička ordinacija, pošta, sportsko društvo, društvo za poljepsavanje naselja, župni dvor i prekrasna crkva čiji se zvonik izdaleka vidi i kao da niče iz olaske doline prema nebu.



Domaćini i gosti ispred zgrade u kojoj svoj ured ima olaska Hrvatska samouprava

Etnoselo Gajić

Gajić se u siječnju 2011. godine imenovao etnoselom želeći dokazati kako bavljenje turizmom ima perspektivu, kaže Janja Čeliković, predsjednica Martinovog brda, udruge vočara i vinara. Selo je, kaže, iz dana u dan sve ljepše. Mještani se trude urediti okućnice, a u pripremi je cijeli niz različitih turističkih projekata. Iako je središnje odredište njihova vinska cesta, u središtu mjesta uskoro će vrata otvoriti „Bakina kuća”, etnozbirke u izvornoj kući baranjske podunavske Šokadije iz 1835. godine, opremljena onodobnim namještajem i kućnim predmetima. U svakom trenutku netko od Gajićana može organizirati pravu etnoradionicu, u sklopu koje svi zainteresirani mogu vidjeti kako se i što se nekada radilo u seoskim domaćinstvima. Budući gosti, ako to žele, cijelu okolicu mogu upoznati i vozeći se „na dvije konjske snage” u starinskim zapregama. Temelj je svega nezagađena priroda, kuće iz 18. i 19. stoljeća, podrumi i gator te blizina lovnih i ribolovnih područja.

pbp



Dio izloženog materijala iz baštine šokačkih Hrvata iz Olasa

Na sprohodu kronikaša i čuvara narodnoga bogatstva u Koljnofu

U spomen našem Ladislavu Horvatu



Godina curi, a Koljnof se pripravlja na sprohod. Na zadnji oprošćaj Ladislavu Horvatu, selskomu velikanu, kronikašu, igrokazaču, redatelju, kulturnom aktivistu, zviranjku narodnoga bogatstva, veliko-

m prijatelju pjesnika Mate Šinkovića, poštovatelju i podaniku hrvatskoj riči. I to tako da su podrijetlom bili Ugar, još su cijeli svoj žitak ofrovali maloj koljnofskoj zajednici, na oltaru našega naroda. Čuda svega dobrog su napravili kot osmero, poslidnje dite ugarskoga kovača. Izučili su se u Pešti za šnajdera i vratili su se u Šopron ter su se neobičnom voljom i energijom spustili u kulturni žitak Koljnofa. Ljeta su letila, narodila se je prvo kćerka, potom pak i sin. Odrasli su i ostavili rodno selo i Tiloš, kade su Laci bači s vjernom hižnom družicom Tildom živili u blaženstvu do 2003. ljeta. Kar gdo im se je potuketao na vrata, uvijek je bio rado primljen, pogošćen. Redom su se otrprle selske kronike s kipici, ke su peljali, pisali nalipili s članki iz novin Laci bači još i u Šopronu, u djelatnom vrimenu. S neprominljivom radošću su recitali, režisirali, priredili književne večere, igrali na pozornici, sakupljali ter čuvali sve ono što danas moru Koljnofci svetom baštinom bilježiti.

Nad ovom ostavšćinom, u svojem 90. ljetu nenadjano su preminuli u bolnici, 25. aprila u noći naš Laci bači. Iako su već dvi ljeti živili u Staračkom domu Mikluša, svenek su bili točno informirani, što se zgoda doma s prijatelji, poznaniki, jer im je srce tucalo do zadnjega trenutka za Koljnof.

4. majuša, u petak u koljnofskom cimitoru se je pokazalo, koji zgubitak smo pretrpili s njevim odlaskom. Pri pokopu zadnju ljubav su došli iskazati velikanu uz rodjake, poznaniki, poštovatelji, još i Hrvati iz drugih krajev. Od Ladislava Horvata ki je bio odlikovan i seoskom nagradom Pro Urbe, posebno su se odlučili načelnik sela i predsjednica mjesne Hrvatske samouprave. Franjo Grubić je naglasio da do zadnjega daha žitka su Laci bači aktivno sudjelovali u kulturnom žitku Koljnofa i Staračkoga doma u Miklušu. „Potribno nam je sve pametiti što je njega činio človikom i Hrvatom“ su bile to riči koljnofskoga poglavara. Ingrid Klemenšić, predsjednica Hrvatske samouprave u Koljnofu sa sljedećimi riči se je lučila od Laci bačija: „Mi poštovatelji pokojnoga moramo samo iskazati našu najveću hvalu za sve ča nam je on darovao. Mi Gradišćanski Hrvati imamo posebno mjesto na nebu, svaki ima svoju zvijezdu. Sa smrćom našega Laci bačija se je ugasila jedna blistajuća zvijezda i ostala nam je samo u spominku, svojoj familiji, rodbini i našem hrvatskomu narodu“. Uz hrvatske molitve i crikvene jačke i sam farnik Antal Nemeth teško je oblikovao riči u zbogomdavanju. Pjesma rastanka u izvedbi koljnofskih tamburašev srce je kidala, oči je suzami



Kipic s kojim su poznati postali med Hrvati

pokrla. I nebo se je rasplakalo nad nami kad su zemni ostatki položeni na vječni pokop.

Laci bači, počivajte u miru Božjem!

-Timea Horvat-



Pokojniku su zbogomdali načelnik sela Franjo Grubić, predsjednica Hrvatske samouprave Inga Klemenšić i Koljnofski tamburaši

LUKOVIŠĆE – Nositelj je IPA projekta «Most prijateljstva Gradina–Lukovišće» gradinska osnovna škola, a rađen je u suradnji s mađarskim partnerom, s lukoviškom osnovnom školom. Cilj je projekta očuvanje hrvatsko-mađarske tradicije i jezika koji se njeguju u dvjema školama. Njegova je vrijednost oko 57.000 eura. Provedba projekta počela je potkraj rujna 2011. godine kada je prvih 15 učenika gradinske škole boravilo pet dana u Lukovišću, potom, u listopadu, slijedio je petodnevni susret u Gradini, a od 14. do 19. svibnja 2012. godine opet su gradinski učenici sa svojim pratiteljima gosti lukoviške škole. Djeca će nazočiti nastavnim satima, radionicama, planira se izlet u Drávaszentes, gdje će sudjelovati športskim igrama, odbojci, nogometu, upoznavat će Lukovišće, u srijedu, 16. svibnja, priredene su cjelodnevne igre povodom međunarodnog Dana djece, 17. svibnja posjetit će Novo Selo, gdje će ih primiti načelnik, organizira se šetnja uz dravsku obalu, pečenje slanine kod vatre kao i nogometna utakmica s novoselskim nogometašima, a potom povratak pješice u Lukovišće.

Poziv

Hrvatska samouprava Baranjske županije skreće pozornost zainteresiranih da se prijedlog za dodjelu odličja „Za baranjske Hrvate” 2012. godine može dostaviti s obrazloženjem do 31. kolovoza 2012. godine predsjedniku Hrvatske samouprave Baranjske županije (7621 Pečuh, Széchenyiev trg 9).

Nagradu je utemeljila Hrvatska samouprava Baranjske županije za priznanje djelatnosti poradi hrvatske narodnosti, za njegovanje, očuvanje i razvijanje narodnosne samobitnosti.

Glavne djelatnosti za dodjelu nagrade:

- zaštita prava narodnosti, posebno u djelatnosti narodnosnih samouprava;
- njegovanje kulturnih i vjerskih običaja, djelatnost na polju istraživanja, obrade i njihova prenošenja;
- podupiranje narodnosnog obrazovanja na svim stupnjevima i područjima;
- širenje uporabe hrvatskoga jezika;
- istaknuti rad u krugu mladeži;
- umjetnička djelatnost, posebno s obzirom na uključivanje hrvatskih žitelja malih baranjskih naselja.

Prijedloge za dodjelu nagrade mogu dati:

- narodnosne samouprave
- obrazovne ustanove
- hrvatske narodnosne udruge, zajednice
- kulturne ustanove
- pojedinci.

Godišnje se može dodijeliti:

- jednoj osobi
- jednoj zajednici.

Iznos novčane nagrade 50.000 Ft, koji će Hrvatska samouprava Baranjske županije osigurati u svome godišnjem proračunu. Nagrada se predaje: na Dan Hrvata Baranjske županije. O dodjeli nagrade odlučuje Vijeće Hrvatske samouprave Baranjske županije.

Pečuh, 10. svibnja 2012.

Mišo Šarošac
predsjednik

ZAGREB - U sklopu tribine «Susreti u DHK – međunarodna kulturna suradnja», 7. svibnja održan je književni susret na kojem su se predstavili suvremeni mađarski književnici Ferenc Kontra i János Szentmártoni. Voditeljica je susreta bila Éva Edit Gátai, a izbor prevedenih djela s mađarskog čitao je dramski umjetnik Darko Milas.

Prvenstvo u nogometu za miništrante

Na domaćem terenu pobijedili Nardanci

Pred petimi ljeti je pokrenula Crikvena županija Sambotela prvenstvo u nogometu za miništrante. Dovidob su svako ljeto sjajno igrali Petroviščani, u najveć slučajev i postali prvaci, ali kako izgleda, ljetos je došao kraj ovom apsolutizmu. Kako je nas izvijestio farnik Pinčene doline, Tamás Várhelyi, 28. aprila, u subotu na dvoru nardanske fare, pod žarkim suncem, se je našlo pet nogometnih grup iz Narde, Petrovoga Sela, Hrvatskih Šic, Pornove, a dica iz Keresteša i Gornjega Četara bila su spojena u jednu ekipu. Otto Kossuth i njegovi pomoćnici su se skrbili da sve štima na igrališću na 14 uri, kad su se začele utakmice.



Načelnica Narde Kristina Glavanić prikladje nagradu kapetanu nardanske ekipe, Zoltanu Šakoviću

Mjesne žene su jako čuda pečenoga pekle i tako su presenetile goste, male i velike. Za ovu priliku je mjesna samouprava Narde ponudila i dvi ladice piva za odraščene navijače. U borbi za prvo mjesto jednako su dobro igrali Petroviščani i Nardanci, ali po razliku golov je na kraju srića stala polag Nardancev. Morebit uz labdanje domaće divičice i dičake je i to motiviralo da su si prvi put mogli oblići novi dres kojega su dobili zahvaljujući dobrovoljnim darom i pineznom potporom fare. Na trećem mjestu su zgotovili ov mali regionalni kup u Pinčenoj dolini, poslaniki iz Hrvatskih Šic. Mišana grupa Gornjega Četara i Keresteša je završila utakmice na četvr-



Slika s utakmice Petrovo Selo–Narda

tom mjestu, a za kraj je ostala momčad iz Pornove. Za kralja golov je izabran Renat Cobzaru iz Hrvatskih Šic.

Na kraju nogometnoga kupa, načelnica Narde Kristina Glavanić je uručila plakete, povelje i putujuć pokal za pobjednike, a sigurno je srićna bila i zbog toga jer je mogla gratulirati na domaćem terenu vlašćim igraćem ke je peljao Zoltan Šaković.

-Tiho-
Foto: Tamás Várhelyi



Pobjednička grupa miništrantov iz Narde